

AMICULU FAMILIER

FOIA BISEPTEMENARIA
PENTRU TOTE TREBUIŢIELE VIETIEI SOCIALE.

INSTRUCTIUNE.

DISTRACŢIUNE.

Va esî in 1/13 si 15/27 di a fie-carei lune. Pretiulu de prenumeratiune pre I. anu e 3 fl. v. a. pentru Romanî'a si Strainatate 8 franci — lei noi. A se adresá la REDACTIUNEA foiei in Gherl'a. — Szamosujvár.

Renascerea limbei romanesci in vorbire si scriere.

III. Poterea de viétia interna a limbei si influintiile externe asupra acelei-a.

Desvoltarea spiretului omenescu se afla preste totu graindu in progresu si aventu continuu, si cu elu depreuna si desvoltarea limbei omenesci, carea cresce, cumu aretaramu mai susu, si se desvolta in acea mesura si proportiune, in care cresce eugetulu. „Despre limb'a omenésca trebuie se tienemu, — dice celebrulu Iacobu Grimm, — cá ea numai la aparentia si dein parti singurite considerata regresédia; privita inse preste totu, dins'a se afla porurea in progresare si in acrescerea puterei sale interne.“

Memorata desvoltare a limbei si limbелору nu decure inse, cumu asisidere aieptaramu, totdeun'a in modu leniseitu si paciuitu, dein puterea vitale intrinseca a limbei, dein leintru in afóra: ci ea provine si dein alte cause si influentie mai multu au mai pucinu externe limbei respective. Éra aceste cause séu influentie externe producu câteodata atari sguiditure in demersulu de desvoltare a cutarei limbe, cátu sémena a revolutiune si anarchia formale in limba. Lucrulu nu e de miratu. Avemu si aice lege încátva analoga cu legile a totu ce esiste in universu, unde asisiderea desvoltarea armonica a totaletatei fientieloru pare aórea intrerupta si periclitata prein varie sguiduri, furtune, cataclisme periodece, cari inse de cele mai multe ori sierbescu numai spre a inaintá cu atátu mai potente vegetatiunea, desvoltarea, viétia a tóte lucrurile esistenti in natura.

Schiopetédia fórte derept'acea asemenarea indatinata a limbei intru desvoltarea ei cu desvoltarea unui arbore. De doritu ar fi cu adevratu, cá limb'a unei ginti se se desfasiore cá unu ce organecu, cá unu arbore, ce numai dein propri'a putere de viétia si dein suculu pamentului nutritoriu crésce si produce frupte, necostrinsu de arbitrarietáti externe; se se desfasiore, se crésca si se se in-

avutiésca numai dein sene, dein puterea sa vitale leintrica, fóra ceva presiune si violentia de deinafóra; se se desfasiore mereuasiu, tienendu, precumu nu tiene chiaru totdeun'a, pasu cu progresulu intelectuale si spiretuale alu masei poporului respectivu. Cuventele, formele gramatecali, sintasea unei limbe aru trebui se fia expresiunea firésca a dísei desvoltatiuni interne; conceptele nóue si numirile lor aru trebui se se derive prein misticele canaluri intime ale contactului spiretuale, órecumu asiá, precumu dícemu despre cutari morbi, cá infectandu atmosfer'a se propaga prein aeru; ide'a nóua, conceptulu nou acolo aru trebui se se incuibe mai antáiu si se prinda rádecine, unde sentiulu limbale, puterea creatória de limba fóra indoiéla e mai mare, mai curata si mai necorupta, adeva la mas'a poporului, la vlogu. Cu unu cuventu: in asemenarea dein vorba puterea de viétia a pomului ar fi se fia limb'a cu organismulu ei dein leintru, éra pamentulu nutritoriu cu suculu lui poporulu. Numai asiá ideele si conceptele nóue aru capetá totdeun'a forma si numire adevratu natiunale, conforme tipului si caractrului natiunei respective; numai asiá firea individuale a unei limbe, viétia ei si caractru'-i natiunale s'aru poté padi neatinse, déca ea s'ar despupí óresicumu de sene, cá flórea.)

Inse acést'a nu totdeun'a, ba fórte rare ori, este si se intempla asiá. Deincontra formarea si desvoltarea limbei o influintiédia nu pucinu, uneori chiaru in mesura pré insemnata, mai multe cause externe. Intre acestea venu a se numerá mai cu séma trei: comericiulu deimtre diferitele popóra; libertatea, ba chiaru arbitriulu omului, inca si a celui mai primitivu; pe urma activetatea genieloru straordenarie.

*) Imre S. Idegen és hibás szóllások a magyar nyelvben, Budapest 1873, pag. 5.

Gintile varie venindu in atingere un'a cu alt'a, cine nu scie, că acestu contactu sierbesce uneori spre folosulu loru, uneori inse și spre stricatiunea unei séu altei părți? Ést'a stă specialeminte și in privinti'a limbei. Poporulu mai inapoiatu in cultura lips'a sa de cutari cunoscintie o suplesce impromutandu de la celu mai ayutu in acestu respectu; éra cu cunoscintiele nóue de comune impromuta și cuvente nóue. Asiá fù acést'a de candu lumea și omenimea. De la Egipteni și Fenicieni impromutara destulu de numeróse vorbe Elenii antici, de la Eleni Romanii, de la aesti-a poporatiunile europene de adi, și asiá mai departe. Ideele și vorbele nóue se respandescu aice adeseori, cá se graimu asiá, pre aripele loru, in poterea și de poterea loru propria, fóra a se poté respandirea loru stavili absolutu și cu efectu deplinu. Norocire inca intre atari impregiurări pentru una limba, — cumu dorere! n'a ayutu-o limb'a rom., — déca cestiunatul impromutu lu iea nu dein limbe cu totulu eterogene, incátu elementele impromutate, cá afini, intru procesulu asimilatiunei loru cu organismulu limbei impromutatórie se nu faca resistentia pré mare și daunósa legiloru acestei-a!

Nu mai pucinu influintiata e desvoltarea organeca limiscita a limbei prein libertatea și arbitriulu, ce omulu eserecita asupr'a limbei, dandu demulteori numene, fip-sandu vorbe și aplecandu elementele vorbirei dupa placu, capriciu și érb'a intemplan. Și acést'a inca dein tempurile preistorece, deci inainte de inceputurile culturai omenesci. E cunoscutu, cá amú in cărtilu lui Moise omulu reflecta la variele numiri de persóne și obiecte, le splicia originea și caus'a, și in urmare face varie deductiuni istorico-mitece limbali.¹⁾ Asemenea in „Iliadea“ și „Odise'a“ lui Homeru aflámu facundu-se reflesiune la etimologi'a numeloru lui Odiseu, Astianace și ale altor'a. Éra arbitraritatea, cu carea popóra-le barbare scaimba numirile, formédia cuvente nóue scl., e și in dílele nóstre fórté remarcabile și instructiva.²⁾

Pe urma una buna parte dein tesaurulu lesicale alu unei limbe mai provine și de la mintile mari, de la barbati geniali, ce stralucira cu luminele loru pe orizontele cutarei natiuni. Atari genie potenciédia progresulu, ce aórea și alocurea procede mai pre incetu; producu mai multu, de cumu ar produce in acelasi tempu totulu organecu in activitatea sa lina, incetinela, nesemțita, dau nascere mai multoru idee și cu acestea mai multoru cuvente și frasi. P. e. Ipocrate introduce mai multi termini noi medicinali; Aristotele dà nascere en telechiei, Platone ideei, alti altoru concepte și cuvente. In scrierile unni Homeru și Eschile dàmu preste atari cuvente nóue, preste atari epitete și diceri maretie, create in concertulu semtiementului profundu cu eugetarea sublime și asiá-dicundu in sacrulu focu alu poesiei, cari numai la eli le gasimu intre toti scriptorii greci. Nu altcumu la Latini unu Cicerone, Senec'a și alti literatori, alesu ali epoței de

fieru, adoperandu-se a straplantá filosofi'a greca pe terimu italecu, suntu nevoiti a face spre indegetatulu scopu in latin'a claseca innoiri individuali conscie.¹⁾ Ce se dicemu apoi de procedur'a parintiloru eclesiasteci, cari fóra multi scrupuli²⁾ tragu latin'a pe calapodulu nóueloru idee și concepte ale relegei crestinesci? Si totu asiá merse și merge acést'a innoire voluntaria și conscia a limbeloru și in secelele susecenti pana in tempulu celu mai nou și pana la popóra-le cele mai nóue. De acesti neologismi face cu voi'a la Germani prein scurtári și stranee compuneri de cuvente, desclinitu Klopstock, apoi Voss cu respectu la limb'a poetica; éra Hegel și Krause cu respectu la cea filosofica; și asiá mai departe.

Ce cosecentie și invetiature potemu trage dein cele predefasiorate, in prim'a linia și in speciale pentru limb'a nóstra? Multe de tóte. Mai antáiu și antáiu vedemu, ce'a ce já premisemu, cá viéti'a, desvoltarea și creșcerea unei limbe nu decure totdeun'a in modu organecu linu și paciuitu, numai dein poterea interná óresicumu innascuta a limbei, ci ace'a uneori e inaintata, potentiata și asiá-dicundu sfortiata prein varie cause și inriurintie esterne, cumu suntu; contactulu intre diferitele popóra și limbe, arbitriulu omenescu, activitatea literaria a geniiloru mari, și alte asemeni. Inriurintiele acestea esterne nu suntu intru tóte priintióse și fóra perielu pentru defasiorarea sanetósa a organismului limbei, ci de comune aduou acestui-a mai multu au mai pucinu semțite vetemári. Progresulu ce face și metamorfosile ce pate prein ele limb'a cutare, se potu órecumu compará, o repetimu, tempestátiloru elementari, cari pana candu de una parte fóra indoiéla promovédia in modu potente salubretatea, vegetatiunea și productiunea in natura, de alta parte intr'un'a causédia in una privintia séu alt'a mai multu au mai pucinu insemnate stricatiuni. Ést'a un'a la mana.

Socia cu acést'a e alta cosecentia și invetiatura, inca mai momentósa. Anume ace'a, cá nu potemu rationabile nececandu asceptá, cá desvoltarea unei limbe și innoirile limbali impreunate cu acea desvoltare se proceda totdeun'a numai și numai de la masele poporului respectivu. Nu o potemu asceptá anumitu in tempuri cá acelea, candu cutare natiune și limb'a sa suntu pornite pre calea unei desvoltári mai rápedi și a unei progresári culturali mai notabili, bunaóra cá natiunea și limb'a rom. in epoc'a presente. In una atare epoca, candu aburele și electricitatea suntu injugate intru sierbitiulu inaintarei culturali a omenimei, candu descoperirile și inventiunile nóue scientifece se inmultiescu pe dí ce merge, candu scientiele și cunoscintiele omenesci luara dimensiuni colosali nemai-cunoscute: progresulu intetitu se scóla cu tóta poterea contr'a

¹⁾ Seneca epist. 58, 1; 58, 4. Cicero quaest. acad. I. 11, 41; de nat. deor. I. 39, 109. Quintil. III. 8.

²⁾ S. Gregor. Magn.: „Non motacismi collisionem fugio, non barbarismi confusionem devito, situs motusque prae-positionum casusque servare contemno, quia indignum vehementer existimo, ut verba coelestis oraculi restringam sub regulis Donati, etc.“ Cfr. S. August. de doctrina christ. 4. 10; S. Hieronym. in Ezech. c. 10.

¹⁾ Genesca 2, 19—20; 11, 9; 17, 5; 21, 6 scl.

²⁾ Max. Müller Lectures, II.

intereselor curatei unei limbe poporane natiunale, și pre-
tinde a i se formá pentru nenumeratele cunoscintie espre-
siuni prein reflectare conscia dein partea barbatiloru de
scientia, nepotendu-si intardiá pasulu și nepotendu asceptá
dupa creatiunile limbali incetinele ale poporului. Epoce cá
acést'a suntu epoce de tempestáti, vijelie, cataclisme pen-
tru una limba, a carei desvoltare și crescere necesaria e
absolutu neposibile se procéda intre atari cercustári nu-
mai și numai dein sorgentele si dein tulpin'a ei poporale.
Și pentru ce óre neposibile? Pentru cá desí in poporu
resiede una dose notabile dein poterea creatória a limbei,
anume sentiulu limbale mai curatu, mai genuinu și mai
necorruptu in privinti'a tesaurului natiunale de cuvente, de
forme gramatecali și de sintasea acestor'a, n'are inse
poporulu alalte conditiuni neaperate la formarea cuvente-
loru și desvoltarea limbei. N'are desvoltatiunea intielesuale
mai inalta, avuti'a de idee și concepte culturali superiori,
capabilitátea necesaria pentru concepte mai astrase, aple-
carea cátra spresiuni scurte și precise, cumu le pretende
tractarea scientieloru, in fine gustulu de a alege cuventele
nimerite și cuvenientiöse intr'unu limbagiu superioare, mai
cultu, mai elegante și mai alesu.¹⁾

Chiaru de acea — și acést'a e a trei-a cosecentia și
invetiatura — una natiune pornita pre calea unei progrea-
sári și desvoltári culturali superiori și intetíte, cumu cu
bucuria vedemu pre natiunea rom. in presente, nu se póte
multiamí și indestulí spre ajungerea indegetatului scopu
maretiu cu limb'a glótloru sale mésera, neprecisa, defec-
tósá și in nu una parte a ei aórea mestecata cu elemente
straine și corrupta pana la ridiculu. Dein acestu puntu-de-
vedere intr'adeveru nu se póte omulu destulu mirá de
pretensiunea pucinu intemeiata și rumegata, cá se nu dí-
cemu absurda, a unoru scrietori rom. mai de incóce, aper-
tientiuri mai vertosu scólei asiá-numite a „Directiei nóue,
pretensiunea, de a luá de bani buni totu ce se afla adi
in usulu vorbirei poporului rom. rusticu; de a suscepe in
limb'a și scrierea rom. mai culta tóte vorbele și formele
gramatecali și sintactece, inca și cele mai straine și stri-
cate și demulteori nece de insi-si vorbitorii intielese; și
de a santiuná estu-modu cutare gergu dein suburbiele Ia-
siloru au ale Bucuresiloru au dein altu coltiu alu roma-
nimei de limba literaria a Romaniloru. Éra acést'a sub
speciós'a firm'a a unui modu populariu in scriere. Serma-
na popularitate, cumu te mai tragu-impingu și pre tine,
câte abusuri mai fácu și cu tene ómenii! . .

En se vedemu inse, care ar fi rezultatulu, candu
dein nefericire ar amblá dupa pretins'a popularitate or-
bisii și in ruptulu capului, și candu ar adoptá-o fóra re-
serba și partea mai sanetósá și mai seriusu cugetatória a
literatoriloru rom.? Unu resultatu, némica mai pucinu de-
cátu imbucuratoriú: periclitarea unui-a dein scopurile in-
telectuali supremi de urmaritu intru cultivarea limbei veri-
carui poporu, anume sacrificarea unetatei limbei și desbi-
narea acesteia in atáti provincialismi barbari, nespelati și

nepeptenati, câte tienuturi locuite de Romani suntu, in
cari dinsi venu in atingere cu alte poporatiuni de dife-
rite limbe eterogene. Cáce e totoror'a dein noi cunoscutu,
cá alte cuvente și ingredientie straine amesteca in limba-
si Romanulu șatu-marianu și biharianu, celu ce vene in
contactu mai vertosu cu Magiari; altele Romanulu bana-
tianu, locuitoriu mestecatu au vecinu cu Serbii; érași al-
tele Romanulu bucovinénu, coplesítu, prelanga Polono-
ruteni, de Germani și de Evrei germanisanti; și cu totulu
altele Romanii dein Romani'a libera, dein Munteni'a și
Moldov'a, unde domnirea fanarioto-turcésca nefasta și de
trista memoria lasá urmele sale doreróse imprese și in
limb'a poporului rom. maltractatu prein acea domnire.¹⁾
Adunati, rogámu-ve, la-olalta câte unu tieranu rom. dein
memoratele tienuturi, și se vedeti, in ce parte a graiului
loru romanescu se voru intielege și precepe unii pre altii?
In partea elementului latino-romanu stravechiu, și numai
séu mai numai in partea acestui-a. Au nu e acestu sin-
guru faptu de ajunsu spre a aretá și celui mai scurtu de
vedere, carea e adeverat'a limba a intregu poporului rom.,
pre carea avemu se o luámu de base și dein ce in ce se
o cultivámu și desvoltámu mai departe? Nu e de ajunsu
spre a aretá, cá acele ingredientie straine in partea loru
cea mai mare suntu dein secle și tempuri multu mai po-
steriori fipsarei limbei rom. cá atari, decátu se se fia
prescrisu in acést'a, și multu mai partiali in vorbirea in-
tregu poporului nostru, decátu se póta pretende dereptu
de cetate și impamentenire? Nu e de ajunsu spre a aretá
in fine, cá incatráu trebuie se ne tientimu ochii și la ce
sorgente se recuremu, pentru cá se ne potemu desvoltá
limb'a dein semburele și pre temeiuu ei latino-romanu și
mai incolo in frumósá, armonica, incantatória omogenetate
și uneformetate, și pentru cá se dámu vestmentului ei
acea largime, pre carea in presente inca nece pre departe
nu o are, dara pre carea o pretende imperiosu inmensulu
corpu de idee și concepte nascute in sinulu gigantecului
progresu scientífecu și culturale dein dílele nóstre?

Dá; cá-ee ‚dato sed non concessó‘, cumu cá multu
invocat'a poporaletate in scriere ar recere, se adunámu nu-
mai tóte cuventele și frasile bune rele dein gur'a popo-
rului rom. de pretotunde, și — fóra a recure cátsu de

¹⁾ „Observatoriulu“ in nr. 4 dein 1879 aduce numeróse esem-
ple de gergulu rom. șatu-marianu (a intratu árvizulu in kerty și a
dusu boros-hordáole; candu ati areduitu de a casa și candu ati ér-
kezuitu? nó, ugyan kedves vindici), bucovinénu și dein fundulu
regiu (tat'a a plecatu cu noterulu și eu fersterulu la amstgag, dara
besiadulu dtale de la bezirksvorsteher e aice; fiulu meu e acum
in dritte realsiule, ci dein naturwissenschaftu are taignisu cam reu,
elu e cam leichtsinnigu, lu voui dá la unu gesieftu); pentru celu
transcarpatinu ruso-greco-turcescu védia-se „Corespondenti'a intre doi
amanti,“ republicata in „Observat.“ 1878 nru. 55 dupa Calenda-
riulu Iasiloru dein 1844, și védia-se cele mai multe scrieri rom.
transcarpatine, unde mai la fiacare frase te impedei câte de unu
liude, caraghioslicu, moftu, mufluzu, tesimené scl., in-
tiefesulu caroru barbarismi deinceóce de Carpati chiaru și deintre
Romanii trecuti prein scóle abia alu suta-le de lu póte órecumu gáci
dein contestu.

¹⁾ Imre S. o. c. pag. 6.

pucinu la matrea latin'a sî deintre sorori mai alesu la italian'a cá la cea mai apropiata — numai dein dîsulu materialu populariu se ne inaltîamu pentru venitoriu maretiulu edificiu alu limbei rom. literarie, in carele se inca-pemu comodu cu cultur'a sî civilisatiunea nóstra superióre, la care aspirámu: ar fi óre de ajunsu acelu materialu spre scopulu indicatu? Vorba se fia! Noi aretaramu mai susu, cá omulu dein poporu, amesuratu culturai sale mai multu au mai pucinu primitive sî modeste, in tóta viéti'a sa abiá folosesece cu totulu vre 400 de cuvente; atáte i suntu pré destule spre a-si respicá cugetele sî sentimentele sî câte tóte necesetátile sale familiari, relegiunarie sî sociali. Se nu ni se obiecte, cá dara, dupa noi, limb'a vulgaru rom. ar fi standu numai dein atáte sute de vorbe? Nu, ea stá cu tóte acestea dein câteva miie. Caus'a e: cá dupa diferitele tienuturi sî provincie rom. in parte alte numiri sî frasi se usita pentru une sî acelesi idee; éra diversele relatiuni topografice, etnografice sî climatece facu, de p. e. Romanulu dein muntii aurari ali Transilvaniei are unele necesetáti sî cunoscientie de acelea, cari nu le are Romanulu de la gurele Prutului sî Dúnarei, prein cosecentia nu are nece numirile acelu necesetáti sî cunoscientie, sî vice-vers'a.

Se ne intrebámu acumu, cá dara câte miie de cuvente póte aprosimativu se aiba intréga limb'a vulgului rom., luandu la-olalta espresiuile cele bune cu cele rele, cele néosiu latino-rom. cu gergulu sî ingredientiele straine deimpreuna, sî incependu de la vecinatátile Tisei pana la Marea-négra sî dein Carpatii septemtrionali pana in Balcani? Éca aci Lesiconulu de Bud'a, primulu dictionariu mai renumitu alu limbei nóstre.¹⁾ Respundia elu nesuspectulu de latinomanía sî nepartialele pana in asiá mesura, cátu aduce totu séu mai totu ce siese barbati eruditi sî zelosi, de buna séma cu ajutoriulu a mai multi alti, aflara in gur'a poporului rom. dein cele mai diferite tienuturi sî in scriptele rom. intre aa. 1780—1825; aduce tóte, incependu de la ung. *aldasiu*, *aldomasiu*, *ocsiagu*, *bosicasiu*, *majamesteru* pana la slav., grec., germ. sî turcescile *odajdie*, *medelniceriu*, *birtu*, *mazilu* sî altele nenumerate. Asiádara nu se póte díce, cá Lesiconulu de Bud'a n'ar fi presentandu lumei una limba rom. chiaru dupa gustulu sî dupa poff'a animei celoru de la „Directiea nóua.“ Sî cu tóte acestea — cine ar crede? — acestu galimatía poporale rom. abiá face cu bunu cu reu vre 10,000 de vorbe, incátu pre marele romanistu Fr. Diez nu fóra cuventu lu prinde mirarea, cá judecandu dupa memoratulu lesiconu, prelanga tóte numerósele ingredientie straine ce elu presenta, limb'a ne e totusi asiá de mésera.²⁾ Fóra

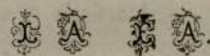
¹⁾ Cu trei ani mai inainte, in 1822, se editá la Clusiu Dictionariulu rom.-lat.-ung. alu episcopului Ioane Bobu, despre care opu unu contemporanu díce, cá autoriulu in acelu tempu mai bine ar fi facutu róte. Suntu intr'adeveru fórté curióse innoirile limbali deintr'insulu, cumu vomu aretá mai díosu.

²⁾ Fr. Diez Grammatik der rom. Sprachen, III. Aufl. Bonn 1870; I, 137: „Sprachen der verschiedensten Stämme, bekannte wie unbekante, flossen hier zusammen, und gleichwohl ist, nach dem Ofener Lexicon zu urtheilen, das Daco-romanische arm geblieben.“

indoiéla e distantia cumplita intre indegetat'a totaletate de cuvente ale limbei rom. sî intre 80—100 de miie de cuvente ale francesei, anglei, germanei¹⁾ sî ale altoru limbe de una cultura superióre, de carea ne adoperámu sî noi a ne apropiá cu graiulu nostru. Cine inse se ne duca la acestu scopu, cine se ne tréca preste memorat'a distantia? Glótele, vulgulu cu limb'a sa? Neceodata. Au nu scimu, ce'a ce accentuaramu repetítu sî in cele precedenti, cá nu pucine concepte mai curendu se impamentenescu, cá se graimu asiá, in provinci'a scientieloru ratiunali, de cumu aru ajunge a fi cunoscute poporului sî a se altuí in arborele viu alu limbei acestui-a? Mai multu inca: suntu numeróse, fórté numeróse cunoscientie sî lucruri, cadiutórie in sfer'a scientieloru mai inalte, despre cari anevoia potemu sperá, ba ar fi nebunía de legatu a sperá, cá acelea se petrunda candva câte tóte sî in straturile mai inferiori ale glóteloru.

(Va urmá.)

Dr. Gregoriu Silasi.

Copila gratiosa, crinu dalbu, incantatoru!
 Cum ai potutu in sinu-mi s'aprinde atat'a doru?
 In lumea, unde ceriulu se infloresci te-a pusu,
 De unde-atata farmecu cu tine ai adusu?
 De unde-atate gratii si insusiri divine,
 La cari anim'a, mintea, silita-i se se 'nchine? . . .
 De-acum numai de tine suná-va a mea lira;
 Cá dulcea ta fiantia nimicu nu me inspira!

Imaginea-ti cerésca cu dragu eu o-asii descrie
 Ca lumea s'o cunosca si-admire in vecie. . .
 Aflá-voiu inse 'n lume coloru asié maetie
 Cum cere desemnarea divinei tale feéie?
 Cu ce se te asémanu in canturile mele?
 Cu bland'a aurora? cu-a luncei viorele?
 Cu sorele de aur? cu-a noptii stelisiore?
 Cu angerii din stele? cu dinele din sore?

Cu-aceste inasa, draga, tu n'ai asemanare:
 Cá farmeculu aurei frumseti'a-ti e mai mare,
 Si multu esci mai modesta decatu o viorea,
 Mai blanda cá unu angeru, mai dalba cá o stea,
 Mai juna, mai placuta, cá dinele din raiu,
 Mai dulce si mai buna, cá sorele de maiu;

¹⁾ Esagerare provenitória dein ultranationalismu germ. e la K. W. Kolbe Über den Wortreichtum der deutschen und franz. Sprache, 2. Aufl. Berlin 1818—1820, I, 5: „Pariser Blätter,“ sagt Radlof, wollen 24000 Wörter in ihrer Sprache gezählt haben; die Unsrige dagegen zählet wahrscheinlich noch mehr denn 500000, dass demnach in ihren Riesenkörper die Französieu zwanzigmal eingehen würde!“

Că-ci in aceste tote indar' eu am cercatu
Se aflu paradisulu, ce 'n ochi-ti am aflatu! . . .

Stam tristu, fara sperantia, cu sinu 'n amortire,
Ne-avendu in ast'a lume vre-unu doru séu fericire'...
Dar' tu animei mele ucise de tristétia
Cu dulcea ta zimbire i-ai datu o nóua viétia.
In sinu-mi erá nopte. . . . Dar' noptea tu ai stinsu,
Si sorele sperantiei pe ceriu-mi ai aprinsu;
Si p'a vieti-mi lunca desiérta, 'ntristatóre,
Facut'ai se resara mii flori incantatóre.

Cu ce dar' — blanda radia cadiuta dintre stele! —
Cu ce se te asémanu in canturile mele? . . .
O! dulcea ta fiintia privi, numai, o sciu,
Si adorá din sufletu, dar' nu potu s'o descriu! . . .
Mai scumpa mi-pari tu mie, cá totu ce-i pretiosu,
Mai buna, mai frumósá, cá totu ce-i bunu, frumosu;
Fiintia se te 'ntréca nu-i nici in Eliseu,
Si 'n lume n'ai altu sémanu, decatu pe Domnedieu!

Petru Dulfu.

Florica.

Novela
(Continuare.)

IV.

Florica se plange si se frange, se lupta cu tempestatea in nopti fara de stele, batându-se pentru unu sântiu dulce, pentru unu idealu si pentru unu visu de auru, frumosu cá lumin'a ceriului.

Ore Jonic'a?

Oh, de multe ori e numai unu visu ce'a ce-ti pare fericire; de multe ori ni punemu juneti'a, sperantiele unei vieti smaltate si inbobocite pe laun'a, pe sborulu unui fluture frumosu; de multe ori alergi dupa elu schimbându-ti florile 'n lacrimi; si candu e se ajungi la tînta, te trediesci la durere. Ore Jonica ce cugeta, ce face candu draguti'a cea scumpa-si cere mortea si n'are pace pe pamentu? — — — — —

Erá in postulul lui craciunu, — o séra lina dara frumosa, de érna.

Afara ningeá desu; Jonica si adapase vitiei si asie-diase oitiele, a legatu caprele de iesle, — betrán'a 'si mulsese vacuti'a, a strecuratu laptele, pusese cin'a la focu — si siedeau amendoiti pe lavitia 'naintea focului.

Betrán'a torcea incetu, ér' Jonica privia lungu in diarea focului.

Si siediundu si cugetându, atátu de fantastiecu trecea pe dinaintea lui unu tablou luminos, tabloulu trecutului. 'Si aducea aminte de serile petrecute cu Florica, candu alegeau oile, candu esiau 'naintea vaciloru, candu mergeau fetele sér'a la fontan'a satului, candu veniau vér'a dela secere horindu, — tote i se strecurau prin cugetu ca nesece fericiri dulci, si pe faça i se prelinsa o lacrèma calda.

Biét'a betrán'a nu mai gatá din vorbe si din povesti; dar' Jonic'a nu le audia. Nu era poveste cá povestea lui in lume.

— Cum ninge afara, ce érna grea! incepù bab'a cá se curme tacerea. E semnu bunu fetù-meu. Spunu betranii cá érn'a mare aduce véra mánosa. Nici nu se vedu acuma stele cu códa, cá mai demultu, — Dómne nu-mi luá in nume de reu! . . .

Betrán'a vorbia, dar' Jonica continuá mai departe meditarea lui cea dulce si amara.

Se vescediá pe di ce mergea, 'si perdea voi'a si florea, si nu-lu putea re'nserina mam'a cea buna cu nemic'a pre pamentu.

De unu tempu incóce unu cugetu 'lu tortura necontenitu: cum ar' putea fi elu avutu? Ah, se prinda elu optu boi la caru, se mérga elu in curtea lui Tomuti cu optu boi inpanati si 'nciucurati — oh, cum s'ar' stremutata tote, si nici Floric'a n'ar' mai suferi.

Câte au auditu in viéti'a lui, câte au vediutu si câte au potutu cugeta, tóte le-au combinatu, dar' nimica nu-i promitea resultatu. Nu odata i-au plesnitu prin minte, cátu de bine ar' fi unu hotiu cu brêu inferecatu, batându padurile se te 'navutiesci intr'unu minutu si se ridi de lume; dar' a luá dela altulu nu-i convinea; traise cu sudore, scíá ce pretiu are sudorea.

Planurile nu-i promiteau resultatu, dar' a planisá nu incelá totusiú.

Biét'a mama scíá de ce e asiá tacutu Jonica, 'lu mangaiá, 'lu inbucurá, i povestea, — dar' dorere: bol'a lui e fora lécu.

— Lasa fetù-meu, — dîcé mamas'a vediendulu superatu, — nici nu scii cum si de unde 'ti pote impleni Domnedieu dorinti'a. Vedi tu, — candu erám eu féta — erá unu fecioru de tréba in satulu meu, — acum au moritu — iertelu Domnediu si-lu odihnésca — dar' erá seracu. Intr'o nopte de Rosale a pânditu dupa bani, si éca, a vediutu intr'unu locu o flacara veneta. Si ce a facutu? A mersu dio pâna acolo. Erá unu locu pustiú unde fusese odata o casa. Si flacar'a mintenu-mintenu éra se vedea chiar' unde fusese vét'r'a. A sepatu dio elu trei dîle si trei nopti, erá unu fecioru tare — fusese pecurariu pâna ce ajunse holteiu — se pare cá si acum 'lu vedu, — si -- se nu-mi uitu verb'a — in trei dîle si trei nopti abia a sepatu pâna in brêu, — si éta puiculitia draga, o óla plina de taleri. Si s'a alesu omulu celu mai de frunte in satu, elu erá curatoru la beserica. Dar' apoi e dreptu cá nici n'a avutu norocu. A picatu intr'o fontana si a moritu, l'a inpinsu celu necuratu in butulu dupa bani — ucigálu noue cruci — dise ea scuipindu de trei ori si facându-si cruce. Vedi fetù-meu, asiá e noroculu si voi'a lui Domnedieu.

Jonica ascultá povestea cu o atentiune via, cu pátima, cá sgârcitulu candu vorbesci de bani si de hoti Nu dicea nimicu, dar' se vedea cá ceva i-a bagatu cuiu in capu.

In noptea ace'a s'au culcatu si a dormitu, — intr'alta dî erá cugetatoriu — mai aprofundatu cá pâna atunci.

Sér'a, bun'a mama gatá cin'a, dânsulu éra siedea pe vétra. Odata se scolà repede si chiamá pe mamas'a la sine. — Spune-mi mama draga, spune-mi rogate ce scii de cas'a acea pusthia acolo sub padure, de „mor'a dierneloru.“ Cine a sieditu acolo, pentru ce s'a mutatu din loculu acelu frumosu?

— Oh facu-mi cruce, pe unde-ti ambla mintea fetù-meu cá si la prunci. Déca dóra scii tu cá ace'a e „mor'a dierneloru,“ oh lasa-o haramului si pustiului fetù-meu, nici nu te uitá intr'acolo candu e spre santitulu sorelui — lasa-o in petri!

— Ace'a sciu cá e mor'a dierneloru; dar' cine o a facutu, cine a claditu paretii acei'a, cine a sieditu acolo?

— Hm, nici io n'am ajunsu tempurile acele fetù-meu, dar' spunea sócramea — ierte-o Domnedieu, cá acolo siediu odata unu morariu bogatu, ce-i mersese vestea pâna preste munti. Erá avutu câtu mesurá banii cu mesur'a cá graulu; dar' erá sterpu, n'avea copii. Betranii a inbetranitu, si a trecutu din lumea ast'a; si dîcu cá nu scie nimenea pre pamentu ce s'au facutu banii lor. Spunu cá-i pândesce necuratulu pâna in diu'a de astadi — fiar' pomenitu in petri si in bolovani.

Jonic'a tresari cá muscatu de sierpe.

Unu morariu avutu — a moritu fora copii — nu scie nimenea ce s'a facutu banii lui — si acum i pândesce necuratulu — asiá dara banii-su acolo — — — aceste cugete i preocupara tota fiinti'a, totu sufletulu.

— Am mai auditu mama cá pela mora ambla o fêta alba, noptea la luna. — Ce poveste e ace'a cu fêt'a cea alba, — óre ce e ace'a, ce face ea pe acolo? intrebá mai departe curiosu.

— Hm, ce face — — O dómne! — ce face — — da ce se faca, — pândesce comorile, ace'a e necuratulu fetù-meu — diavolulu, diavolulu in chipu de muere.

Jonic'a se aprofundá in cugete, dar' pe faci'a lui asiá de invederatu se aretá o stramutare ne mai vediuta.

Sér'a trecù, si a trecutu si noptea; dar' Jonic'a nu a dormitu un'a minuta. Cugetulu cu banii morariului nu i dadea pace nici pe unu momentu.

Tota noptea cugetá. Si intr'alta dî demanétia pasi cu planulu inaintea mamei.

— Scii ce mama draga, ori cu Floric'a, ori mortu! Si Floric'a va fi a mea mama scumpa; cá-ci eu mi-am gâcitu noroculu. Eu sciu o comora ascunsa, si o voiu sepá, si voiu fi avutu. — O voiu sepá mama draga, — Domne, mare e puterea ta, cum nu mi-a venitu in minte?!

— Ce vorbesci, unde rogate?

— Unde? Scii cá unde suntu bani acolo ambla ómeni albi, apoi diavoli si — ce mai sciu eu, se-i padiés-ca. La mor'a dierneloru e noroculu meu mama.

— Vai de mine puiulu meu, — apere Tatalu Santu, — nu scif tu ce-e acolo. Da n'ai auditu tu fetù-meu de „fêt'a cea alba?“

— Ba auditu mama, si chiar' ast'a me indupleca se-mi cereu noroculu unde l'a mai aflatu si alti copii superati in lume. Se dîce cá noroculu a fostu unu omu putredu de avutu, se dice cá acolo ambla fêt'a cea alba, acest'a e semnulu cá acolo suntu bani. Si apoi mama draga, hei, mai sciu eu inca un'a: n'ai auditu d-t'a de caldarea cea cu comenacu de arama si cu torti de feru? N'ai auditu povestea cu cei doi feciori dela mor'a dierneloru? Dice cá s'a cutrupitu caldarea in pamentu, dar' nu s'a cutrupitu se n'o sepu io mama. O voiu sepá si din fundulu pamentului. Lasa-me mama, Domnedieu e mare si scie ce face.

— Mare dio fetù-meu, dar' apoi tu n'ai auditu ce s'a alesu cu cei doi feciori? Cum dîce ca s'a cutremuratu pamentulu si a durduitu zidurile, si s'a ivitu diavolulu in chipu de câne, apoi cu córne cá si caprele, apoi in chipu de muere cu zale pe la breu, si i chemá cu sine — si ei n'a mersu — a totu sepatu — a sepatu dupa caldare. Si ce au patitu? — Odata s'a auditu unu sunetu, o schiuitura acel'a erá versulu necuratului — si caldarea s'a cutrupitu in pamentu durduindu grodiavu. — Da feciorii! Unulu a prinsu a vorbi totu de bani, de avere mare — si a nebunitu — — necuratulu fetù-meu; celalaltu a tienutu posturi si a datu prescuri si a statu sub daruri — si abia a scapatu de elu — oh, ucigalu noue cruci!

— Mai rea sorte nu-oiu avé mama. Déca voiu sepá banii, ori i voiu aflá ori voiu nebuni; déca perdu pe Floric'a numai un'a am: se nebunescu. Crede mama draga, scii ce-mi spuneai candu erám superatu: se credu in Domnedieu, si nu sciu de unde mi-va veni noroculu.

— Pentru Domnedieu puiulu mamei, nu-ti face peccate. Fêt'a cea alba nu e lucru bunu, ea e dierna, si diernele fura mintea si vederea dela omu, si-lu amagescu dupa sine prin paduri, pâna dà de urma rea, apoi 'lu dragostescu si-lu imbéta, si i fura anim'a si o ascundu prin fetani. — Ce folosu aibi apoi de comora. Lasa-o fetù-meu in petri fêt'a cea alba!

— Nu-mi pasa mama, numai doue amu: ori viu cu Floric'a, ori mortu. La mor'a dierneloru ori voiu aflá o comora, si atunci e a mea Floric'a — ori voiu aflá mortea, si atunci nu mai suferu.

Biét'a betrana prinse a plange.

— Fetù-meu fetù-meu, nu-ti pune mintea cu diernele, asculta de cei betrani, asculta de mamat'a!

Erá in postulu Craciunului; Nêu'a invaliá pomatulu cu velulu seu, valea erá inghetiatá, bur'a pe arbori se parea a representá florile ernei incepute.

Petreterile ernei, turisiatála, siedietorea — se incepute.

In midioloculu satului erá joculu. — Aici se adunau toti; barbatii 'n povesti, muerile se-si véda fetele, cum-li stá de bine, cine le jóca, cu cine-si petrecu, ce vorbescu de feciori si de fete. . . feciorii si fetele se jóce, se se intalnéscá, se schimbe anele, se amble in butu, si se-si arete hainile de serbatori.

In casa jocáu câtu tremuráu paretii; ér' cei ce nu incapeau in casa, erau in grupe pe afara, barbatii in giurulu casei, mamele in usi'a tindei si pe la feresti. Aici erá burs'a, spelatorea, critic'a. Aici se pretiuia totu omulu care ce ajunge, aici se nescoceau minciunile si bêrfelele si apoi se istorisau intemplantile d'lei, si se aduceau pe tapetu scaderile unui'a si altui'a, si care dupa cine-si bate capulu. . . .

Colo in gradina o gramada de copii care de care mai sfatosu cum se redice unu turnu de néua, turnù-vavilonului; mai incolo alta gramada de scolari inpartiti in doue grupe, portau resbelu cumplitu, un'a erá armadi'a lui Alecsandru-imperatu, ér' cealalta a lui Poru-imperatu — totu omulu 'n ocupatiunea sa.

La feresti curgea critic'a: cauta arda-o foculu câtu e de intientielata, se pare cá ea e mirésa, me temu cá acum e clerieu pop'a care o a cununá pe ea; cauta la ceea, cum i stá zadi'a, pe unu pitioru cá la neveste, hm, cõba . . . cauta la ceea éra, si-a pusu talerii la grumadi. ace'a inca s'ar maritá, tóte le-ar' incarcá pe sine; da la ceea, câte margele a ingramaditu pe bertitia, numai gre-culu lipsese din vârfulu capului si ar' fi siétr'a gata, da peunii ei la urechi — aulio serac'a bertitia de multu e veche si ea.

— Hei n'ajungu nimica feciorii acesti'a déca nu e aci Jonic'a — se opintí acolé o nevestuica tiutiuiata cá o pupadia. Si ciganulu se pare cá dorme, — aulio, candu se bagá Jonic'a in jocu, apoi 'si-punea ciganulu urechea pe cetera — o Domne, Domne, bine l'a facutu mamasa pe jocu!

— Credumite dio io surata. Hm, Jonica Jonica, nu e altulu cá elu. Óre-óre — se fia bine a intrebá — unde e Jonic'a?

— Oh lasa-lu seraculu nu-lu nici pomení, cá asiá mi-vine de cu gele. Domne-Domne, déca stai si cugeti, totusí mare posna e dragostea ast'a, suspiná o muere.

— Pe elu nu-lu mai vedi la jocu de candu e incredintiata Floric'a, dar' dio nici pe Floric'a nu-o a vedíutu de atunci nici rídiendu nimenea — observá alt'a.

— Ore ce face Jonic'a asiá in serbatori si asiá sér'a, nu-lu mai vedi in veci.

— Hm, ce face! Da n'ai auditu tu ce face? Elu sermanulu dora a si nebunitu — domne nu mi-luá in nume de reu! Cátu-su noptile díce cá nu-e acasa, díce cá ambla pe déluri tota noptea pusthiu, nu scie nimenea pe unde ambla, ce cauta. Spunu cá sér'a se culca, si noptea 'lu cauta mamasa, si nu-i unde s'a culcatu — nu scí sufletu de omu ce se face — se pare cá strigóele lu-porta. Credetíme mueri bune — se ve créda Domnedieu — cá nu e lucru bunu!

— Oh, oh, oh! arda-o foculu avere, multe rele a mai facutu in lume, suspiná acolo o revésta tenera.

(Finea va urmá.)

V. R. Buticescu.

IDEI SI PRINCIPIA.

Caritatea infrumsetiéza . . . caritatea radiéza . . . si femeia e frumósá candu infacisiédia pre fiic'a lui Christosu.

Cesare Bolliacu.

*

Indurarea, benefacerea, stergerea lacrimiloru si vindecarea ranelor e cea mai nobila chiamare a femeiei. n.

*

Sufletulu frumosu impodobesce si celu mai uritu trupu, — dar' trupulu frumosu nu da nici o podóba sufletului. n.

*

Femeia trebue se se cugete esilata de câte ori ajunge in vre-unu locasiu alu víciului si se grabésca a esí din acel'a. n.

*

Nici o virtute nu pote se i se recunósca femeiei necredintiósse. n.

*

Cea mai frumósá colóre ce convine mai bene la faci'a vericarei femei, este pudórea. n.

Cu dreptatea dieu n'o duci!

Totu audu, cá cu dreptatea
 Poti ori-unde se traesci.
 Din contra: cu strembatatea
 De cènezi, nu mai prandiesci.
 Candu vediu inse, cá in lume
 Merge lucrulu chiar' pre dosu,
 Eu fugu de-alu dreptatii nume,
 Vediu, cá nu e de folosu,
 Cà-ci de ori ce se te-apuci,
 Cu dreptatea dieu n'o duci!

De securu multi voru se-mi díca
 Ipocritu si tradatoriu,
 Dar' nu-mi pasa chiar' nemica,
 Cà-ci se traescu sum detoriu;
 Apoi de ce totu vertute
 Dreptate — si nu scín ce?!
 Cari nemicu potu se-mi ajute
 Cá se devenu fericé.
 Má de ori-ce se m'apucu
 Cu dreptatea dieu n'o ducu!

Nu! cá-ci lumea este culta,
 Toti ascépta complimentu
 Unu cuventu dreptu e insulta
 Nu-lu uita pân' la morméntu.
 Astadi, de vrei amicétia
 Trebe se fíi etichetu
 Se nu spuni dreptatea 'n faci'a,
 Cl se o tienti in secretu.
 Cà-ci de faci altúfelu, atunci
 Cu dreptatea dieu n'o duci!

De adeveru si de dreptate
 Nu voiu dar' se mai audu;
 Si ori ce sinceritate
 O dechiaru de lucru-absurdu.

Scar'a mea spre fericire
Radiemu 'n nenorociri
Voiu s'o cercu in lingusire
Bas'a a ori-ce fericiri
Că-ci, de lucru altăfelu eu,
Cu dreptatea n'o ducu dieu!

La amici, sinceritate
De ce se le detorescu?
Vorbe bune, rafinate,
Nu sciu eu se făciareacu!
Er' candu interesu-mi cere
Se-i tradezu, se-i parasescu?
Eu sum gat'a cu placere,
Altăfelu eli nu-mi folosescu.
Mă de sum sincru si eu,
Cu dreptatea n'o ducu dieu!

Candu natiunea m'ar' alege
Că se fiu eu deputatu,
Asiū votă la ori-ce lege
Si-asiū trece de »omu de statu!«
Cu domnii dela potere
Ura nu cum-vă se-ti faci:
E consultu a fi 'n tacere,
Că-ci asié apoi le placi.
Dar' de-ti aperi dreptulu teu
Cu domnii nu o duci dien!

Cene vrea se 'nainteze
Eu acést'a-i recomēdu:
Dreptate nici se viseze,
Ci se amble lingusindu.
Numai celu viceanu traesce
Adi in lume — unu traiu voiosu
Adeverulu, vai! cersiesce,
Cu capu spartu plângându doiosu;
Si de ori ce se te-apuci,
Cu dreptatea dieu n'o duci!

A. V. Fabriciu.

REVISTA.

— Balu romanu si jocu de Calusieri — in Gher'la.
De acusiū 'su 11 ani — candu cu adunarea generale a Asociatiunei transilvane — Romanii din Gher'la n'au prē datu semne de viața nationale, — afōra dōra de unele opuri edate prin barbati zelosi de inaintarea culturaria a Natiunei lor si unele organe de publicitate infientiate cu risiculu stărei materiale si libertatēi personale a Redactorelui lor. Acum'a inse, — multiamita nisuinteloru de suffocare a spiritului nationalu-romanu, — Romanii de aici incepu a se desface din fasiile indifferentismului si a da semne de viața nationale. Joculu Calusieriloru in Balulu arangiatu prin Romanii de aici in nōptea 9—10 februaru st. n. a. c a datu cu o dovēda mai multu că Romanii tienu cu scumpetate le vechile datini si moravuri ale mosiloru si stramosiloru lor. — Saltă anim'a fie-caru Romanu de sentiminte vediendu pre ezi 11 teneri calusieri.*) — toti Romanii plini de viața că bradulu verde ce impodobia, in mediuloclu unei cocarde nationale, caciulele lor romanesci, — intrāndu in sunetulu unui mersu nationalu, trasu de prim'a orchestra a orasiului, că se arete pre Romanulu dela sate, cu opinci si vestiminte usiōre dar' curate că anim'a lui sincera, sarindu veselu că cerbulu in munte. — Si noi amu fostu de față, impreuna cu una multime fōrte numerosē de Romanii si straini, si privindu-i ni-amu bucuratu! . . . Si

*) Calusieri au fostu Domnii: Constantinu Popu (vetaru), Mich. Bobisiu, Paulu Hangea, I. Constantinu, Ios. Popu, Leone Popu, I. Lazaru, Dem. Nechiti, Alēs. Popu, Vas. Popu, I. Stefanutu.

i-amu privitu antāiu si nu ni-au fostu destulu. I-amu rechematu si i-amu admiratu si a dou'a ōra pentru frumseti'a jocului si usiurint'i'a saltului lor! — Multiamita membriloru Comitēului arangiatōriu.*) cari portau pre pepturile lor cocarde trei-colōre-romane că semne esterne ale sentiminteloru romane ce palpita in anim'a unui fie-caru'a din trensi, — acestu balu, desi compusu in mare parte din straini, a fostu totusiu unu adeveratu Balu nationalu-romanu. Numerōse dame straine erāu impodobite cu cordele trei-colōre-romane si chiar' si acelea cari nu scū pre bene romanescē inca intrētie-neau conversatiuni in limb'a romana.

Patron'a balului a fostu onorabil'a dōmna Cecili'a Budu n. Sabo, soçi'a cunoscutului scrietoriu besericescu Titu Budu.

Regin'a? . . . regin'a? . . . D'apoi ca regine au fostu tōte damele amabile: regēndu-ne sentimintele, diregēndu-ne privirile si legāndu-ne animele.

Roman'a, Ardelean'a, Hatiegan'a, Lugosian'a si alte jocuri nationali-romane inca au intrunitu intre saltatori numeru egalu — dēca nu mai mare — si de straini. — cari inca au aplaudatu pe-ntrecute pre Calusieri in saltulu lor usioru si, dupa unu micu intervalu, i-au pofțitu din nou pentru de-ai vedē si-ai admirā. — Si astadi chiar', orasiulu intregu vorbesce despre frumosulu balu alu Romaniloru si minunatululu jocu alu Calusieriloru!

Si acum venindu la partea prosaica, constatam ca dupa subtragerea numerōseloru spese ce au costatu arangierea eleganta si splendida a acestui balu nationalu-romanu — inchiatu numai dupa resarirea sorelui — resulta pentru besericea romana din locu unu venitulu curatu de 144 fl. 88 cr. v. a., — la care summa au contribuitu preste pretinlu intrarei: Dōmn'a Cecili'a Budu n. Sabo 20 fl., On. Redactiune a „Amicului Familiei" 1 rubla, 3 lei si 50 bani (schimbati cu 4 fl. in chartia), D. Simeonu Moldovanu 4 fl., D. Lazaru Huz'a 3 fl., D. Dionisiu Péterfy 1 fl., D. Franciscu Gajzágó 1 fl., D. Paulu Czobel 1 fl., Dōmn'a I. Luc'a Turesa sen. 1 fl., D. Nicolau Voith 1 fl., D. Michailu Kovács 1 fl., D. Gavriilu Gyōrfy 50 cr. D. Teodoru Popu 20 cr., D. Ioanu Olteanu 2 fl.

Se speramu ca preste pucinu vomu potē inregistrā si alte semne de viața nationale a Romaniloru din Gher'la, cum ar' fi desamortirea Comitēului Despartimentului Asociatiunei transilvane residietoriu in Gher'la, — infientierea scōleloru centrale a fostului comitatu a Dobocci dispunetore de circa 30,000 fl., v. a., — apoi conferintie literarie, productiuni teatrale s. a.

— Preside Republicei franceze in loculu lui MacMahon, care a abdisu in 18/30 ianuaru a. c. s'a alesu in ace'a si di, pre unu restempu de 7 ani, marele barbatu de statu Juliu Grévy, care s'a nascutu la 15 aug. 1809, in Montsous-Vandrez din parenti agronomi si in tempulu mai din urma presidia adunarea nationale cu multa tactica. Sub densulu se spera consolidarea definitiva a domniei republicane.

— Nunt'a de argintu a Maiestatiei-loru S'ale Domnii Austro-Ungariei — adeca aniversarea a 25-a a Cununiēi loru — se va serbā cu mare solemnitate in 24 aprilie a. c.

Rebus.

De G. B.

Terminulu pentru deslegare e 15/27 februaru. Intre Găcitori se voru sorti: doue icōne oleo-litografate si câte doue esemplare din „Ingenia in Aulid'a si „Amorusi din colo de momentu.”

POSTA REDACTIUNEI.

— I. G. in V. Esecptionalminte primimu pretinlu de prenumeratiune si in rate patru-lunarie câte de 1 fl., dar' abonamentulu remāne obligatoriu pre anulu intregu si ratele obveniente suntu a se antecipi.

— *Insuram'asiu sēu ce-asiu face?* D'apoi fă ce tie-ti place, Numai noue ne da pace!

— *Lacrimiore.* Ūta un'a se ti se 'nplinēca pōft'a:

Frundia verde mēru domnescu

Vedī māndra ca me topescu

De amorulu teu

Si de dorulu reu!

Aulio vaulio . . . etcetera de etcetera.

*) Membrii Comit. arang. au fostu Domnii: Andreiu-Antonu, Ios. Popu, Greg. Stetiū, Vas. Saciu, Ioanu Popu-Sapianulu, Greg. Baldi, Macaveiu Popu, Ios. Popu ten., Georgiu Lazaru, Mart. Cāmpianu, Teod. Cāmpianu, V. Copindeanu.

Proprietariu, Editoriu si Redactoru respundietoriu: **Niculae F. Negrutiu.**

Imprimari'a lui Joanu Stein in Clusiu.